

การบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญาของประเทศไทย

Legal Execution of Guarantors in Criminal cases in Thailand

ไพโรจน์ ทิมจันทร์¹, ธนวัฒน์ พิมลจินดา²

ฤทธิกร ศิริประเสริฐโชค²

Pairroj Timchan¹, Thanawat Pimoljinda²

Ritthikorn Siriprasertchok²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสาเหตุที่มีผลกระทบต่อระบบ และวิธีการในการบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญาของสำนักงานศาลยุติธรรม และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมในการบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญาของสำนักงานศาลยุติธรรม โดยอาศัยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) จากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย นิติกรผู้ปฏิบัติงานบังคับคดีโดยตรงของศาลยุติธรรม จำนวน 166 คน และผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีจังหวัด จำนวน 64 คน เพื่อ สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ที่เก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้บริหารสูงสุดของศาลยุติธรรม และสำนักงานศาลยุติธรรม หัวหน้าส่วนราชการศาลยุติธรรมที่ดำเนินคดีอาญา ในกรุงเทพมหานคร และศาล ยุติธรรมที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่ตั้งสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาตร 1-9 และผู้บริหารสูงสุด ของกรมบังคับคดี รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน เพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัย

¹ นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

² อาจารย์วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผลการวิจัย พบว่า มีสาเหตุสำคัญ 4 ประการ ที่ทำให้การบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญาของสำนักงานศาลยุติธรรมไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด คือ (1) สาเหตุด้านบุคลากรที่ขาดความเชี่ยวชาญและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (2) สาเหตุด้านงบประมาณ โดยเฉพาะในส่วนของงบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆ (3) สาเหตุด้านเครื่องมือช่วยในการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบังคับคดี และ (4) สาเหตุด้านกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดี จากสาเหตุทั้ง 4 ด้าน ผลจากการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่า การบังคับคดีควรเป็นภารกิจหลักของกรมบังคับคดี โดยมีสำนักงานศาลยุติธรรมและสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นหน่วยงานสนับสนุน เนื่องด้วยความพร้อมทางด้านทรัพยากรทางการบริหาร โดยเฉพาะความเชี่ยวชาญของบุคลากรและกระบวนการที่เป็นขั้นตอนสำคัญของการบังคับคดี ซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของกรมบังคับคดี

คำสำคัญ: การบังคับคดี , ผู้ประกัน , คดีอาญา

Abstract

The purpose of this research was 1) to study the causes affecting the system and methods of law enforcement in criminal cases of the Office of the Judiciary, and 2) to study the appropriate methods and methods of law enforcement. The Office of the Judiciary by the Quantitative storage (Quantitative Data). The sample consisted of 166 law enforcement officers from the Courts of Justice and 64 provincial law enforcement officers to support qualitative data collected from in-depth interviews. Top executives of the Court of Justice and the Office of the Judiciary The Chief Justice of the Criminal Court In Bangkok The Judicial Office is located in the province where the Office of Judges of Region 1-9 and the executives of the Department of

Justice are located. A total of 15 students were assigned to analyze the data for the purposes of the

The results of the research show that there are four main reasons for the failure of the Office of the Judiciary to enforce the criminal case. (1) The reasons for lack of expertise and motivation in the operation of the Office of the Judiciary (2) Budgetary reasons (3) Causes of tools to manage information in law enforcement. And (4) cause the enforcement process. From all 4 causes. The results of the research indicated that. Legal execution should be the main task of the Legal execution Department. The Office of the Judiciary and the Attorney General's Office Is a support agency With the availability of administrative resources. Especially the expertise of personnel and processes is an important step in the execution of the case. Under the authority of the Department of Justice.

Keywords : Legal Execution , Guaranteed , Criminal case

บทนำ

ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ฟ้อง ตลอดจนคดีอาญา ทั้งนี้ เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น และให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการที่มีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีหัวหน้าหน่วยงานคนหนึ่งเป็น ผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานศาลฎีกา (ราช-กิจจานุเบกษา, 2560, หน้า 55) ในการ ดำเนินคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตามมาตรา 28 และมาตรา 29 (ราชกิจจา นุเบกษา, 2560, หน้า 8, 9) ซึ่งเมื่อมีผู้ถูกจับกุมเพื่อดำเนินคดีในคดีอาญานั้น บุคคล ดังกล่าวมีสิทธิที่จะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวไปในระหว่างการสอบสวนและการ

พิจารณาคดี การปล่อยตัวชั่วคราวนี้ คือ การอนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยพ้นจากการควบคุมของเจ้าพนักงานหรือศาล ตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกควบคุมหรือขังเป็นเวลานานเกินกว่าจำเป็นในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี (สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม, 2555, หน้า 3)

ในจำนวนคดีอาญาที่ขึ้นสู่ศาลยุติธรรมดังกล่าว มีคดีส่วนหนึ่งที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวไประหว่างการพิจารณาคดีและผู้ประกันไม่ส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามกำหนดที่ศาลนัด ศาลจึงมีคำสั่งปรับผู้ประกัน ซึ่งมีผู้ประกันส่วนหนึ่งไม่ยอมชำระค่าปรับ จำเป็นที่จะต้องใช้มาตรการทางกฎหมาย คือ การบังคับคดี ซึ่งเดิมเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการ ตามพระราชบัญญัติองค์การอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 (ราชกิจจานุเบกษา, 2553, หน้า 42-43) ต่อมามีการแก้ไขพระราชบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 22 (ราชกิจจานุเบกษา, 2547, หน้า 15-16) มาตรา 119 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการบังคับคดี ให้ศาลชั้นต้นที่พิจารณาชี้ขาดตัดสินคดีนั้น มีอำนาจออกหมายบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินของบุคคล ซึ่งต้องรับผิดชอบประกันได้เสมือนว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา และให้ถือว่าหัวหน้าสำนักงานประจำศาลยุติธรรมเป็นเจ้าหนี้ ตามคำพิพากษาในส่วนที่เกี่ยวกับหนี้ตามสัญญาประกันดังกล่าว” โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2547

ตั้งแต่กฎหมายดังกล่าวมีผลใช้บังคับ สำนักงานศาลยุติธรรมได้จัดทำคู่มือการบังคับคดี เพื่อให้ผู้อำนวยการซึ่งเป็นหัวหน้าสำนักงานประจำศาลยุติธรรมในฐานะเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ใช้เป็นแนวทางในการบังคับคดีนายประกันในคดีอาญา เนื่องจากเป็นภารกิจใหม่ของศาลยุติธรรมที่จะต้องดำเนินการตามกฎหมาย แต่ผลการดำเนินงานบังคับคดีผู้ประกันปรากฏว่าได้น้อยมาก ตามข้อมูลดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การสืบทรัพย์และการบังคับคดีของลูกหนี้ตามคำพิพากษา (กรณีผู้ประกัน
ผิดสัญญาประกันต่อศาล) ณ เดือนธันวาคม 2560

ลำดับ ที่	ศาลใน	จำนวนหนี้ที่ผิด สัญญา (บาท)	จำนวนหนี้ที่บังคับ ได้ (บาท)	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวนหนี้ที่ยัง บังคับไม่ได้ (บาท)	คิดเป็น ร้อยละ
1	ศาลชั้นต้นใน กทม.	931,582,854.17	102,090,030.12	10.96	829,492,824.05	89.04
2	ภาค 1	1,066,566,983.94	132,615,552.36	12.43	933,951,431.58	87.57
3	ภาค 2	808,508,409.59	100,282,530.02	12.40	708,225,879.57	87.60
4	ภาค 3	199,740,760.87	52,460,193.70	26.26	147,280,567.17	73.74
5	ภาค 4	232,382,783.60	49,296,654.28	21.21	183,086,129.32	78.79
6	ภาค 5	213,964,550.61	39,708,654.40	18.56	174,255,896.21	81.44
7	ภาค 6	149,258,138.75	37,281,069.00	24.98	111,977,069.75	75.02
8	ภาค 7	376,222,193.68	72,400,340.12	19.24	303,821,853.56	80.76
9	ภาค 8	420,382,691.24	69,657,333.70	16.57	350,725,357.54	83.43
10	ภาค 9	567,525,173.27	60,112,802.88	10.59	507,412,370.39	89.41
รวมทั้งสิ้น		4,966,134,539.72	715,905,160.58	14.42	4,250,229,379.14	85.58

ที่มา : รายงานการสืบทรัพย์และการบังคับคดีของลูกหนี้ตามคำพิพากษา
(กรณีผู้ประกันผิดสัญญาประกันต่อศาล) ณ เดือนธันวาคม 2560
สำนักกิจการคดี สำนักงานศาลยุติธรรม

จากตารางที่ 1 แสดงสถิติการสืบทรัพย์และการบังคับคดีของลูกหนี้ตามคำ
พิพากษาตั้งแต่สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ คือ ตั้งแต่
กฎหมายมีผลใช้บังคับเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันนี้ และในจำนวนนี้มีจำนวนหนี้ที่ศาลสั่ง
ปรับผู้ประกันที่เกิดขึ้นก่อนปี 2547 รวมอยู่ด้วย พบว่า ศาลสามารถดำเนินการบังคับคดี
ผู้ประกันในภาพรวมได้เฉลี่ยเพียงร้อยละ 14.42 เท่านั้น ซึ่งถือว่าน้อยมาก

จากข้อมูลที่น่าเสนาอ ผู้วิจัยจึงได้พยายามศึกษาแนวทางหรือวิธีการที่
เหมาะสมในการบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญาของสำนักงานศาลยุติธรรม โดยมี
วัตถุประสงค์ในหัวข้อถัดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาเหตุที่มีผลกระทบต่อระบบและวิธีการในการบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญาของสำนักงานศาลยุติธรรม
2. เพื่อศึกษาแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมในการบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญาของสำนักงานศาลยุติธรรม

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณจากการแจกแบบสอบถามซึ่งผ่านการทดลองใช้ (Try out) โดยได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 ข้อมูลจากแบบสอบถามถูกใช้เพื่อบรรยายสภาพปัญหาซึ่งเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย นิติกรผู้ปฏิบัติงานบังคับคดีโดยตรงของศาลยุติธรรม จำนวน 166 คน และผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีจังหวัด จำนวน 64 คน ตามสูตรคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (บุญศรี พรหม-มาพันธุ์, 2552, หน้า 77) โดยจะสุ่มตัวอย่างจากศาลยุติธรรมในส่วนภูมิภาคที่มีสถิติคดีอาญาสูงสุดเรียงตามลำดับลงมาจนครบตามจำนวนตัวอย่างที่ต้องการ และใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) และใช้สถิติและโปรแกรมสำเร็จรูปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสรุปปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อกรบังคับคดี

ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เป็นการเก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารสูงสุดของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม หัวหน้าส่วนราชการศาลยุติธรรมที่ดำเนินคดีอาญาในกรุงเทพมหานคร และศาลยุติธรรมที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่ตั้งสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค 1-9 และผู้บริหารสูงสุดของกรมบังคับคดี รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน เพื่อประกอบการ

วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเฉพาะเพื่อให้ทราบสาเหตุที่มีผลกระทบต่อระบบหรือวิธีการในการบังคับคดี และแนวทางแก้ไข วิธีการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล และ รูปแบบ แนวทางหรือวิธีการในการบังคับคดี

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ส่วน คือ ผลการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาสาเหตุที่มีผลกระทบต่อระบบและวิธีการในการบังคับคดีผู้ประกัน ในคดีอาญาของสำนักงานศาลยุติธรรม จากแนวคิดตามหลักการทฤษฎีการในการบริหารจัดการ (4M) โดยศึกษาครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ 1) Man 2) Money 3) Materials and 4) Management และผลการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมในการบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญาของสำนักงานศาลยุติธรรม โดยศึกษาจาก 4 วิธีการที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ คือ 1) ศาลยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ เหมือนในปัจจุบัน 2) กรมบังคับคดีเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ 3) พนักงานอัยการ โจทก์ (สำนักงานอัยการสูงสุด) เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ 4) โดยการใช้วิธีการ Outsource และศึกษาสาเหตุที่ทำให้การบังคับคดีไม่เป็นไปตามที่กำหนดในมุมมองของผู้บริหาร ซึ่งผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่าสาเหตุที่มีผลกระทบต่อระบบหรือวิธีการในการบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญาของสำนักงานศาลยุติธรรม ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สาเหตุที่ทำให้การบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญาของสำนักงานศาลยุติธรรม ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

ประเด็นสาเหตุที่พบมากที่สุด	กลุ่มที่ 1 (นิติกรผู้ปฏิบัติงานบังคับคดีประจำ ศาลยุติธรรม)	กลุ่มที่ 2 (ผู้อำนวยการสำนักงาน บังคับคดีจังหวัด)
1. ด้านคน	ระดับมาก (\bar{x} = 3.85)	ระดับมาก (\bar{x} = 3.89)
1.1 บุคลากรขาดแรงจูงใจในการทำงาน	อันดับที่ 1 ระดับ มากที่สุด (\bar{x} = 4.26)	อันดับที่ 3 ระดับ มาก (\bar{x} = 3.81)
1.1.1 บุคลากรต้องรับผิดชอบสูงมาก	ระดับ มากที่สุด (\bar{x} = 4.46)	ระดับ มาก (\bar{x} = 3.91)
1.1.2 มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในการปฏิบัติงานจำนวนมาก ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบ สูง	ระดับ มากที่สุด (\bar{x} = 4.42)	ระดับ มาก (\bar{x} = 3.88)
1.2 บุคลากรผู้ปฏิบัติงานขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	อันดับที่ 2 ระดับ มาก (\bar{x} = 4.17)	-
1.2.1 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบทำงานด้วยความกลัวและหวาดระแวง	ระดับ มากที่สุด (\bar{x} = 4.35)	
1.2.2 หากเกิดข้อผิดพลาดผู้อำนวยการต้องถูกดำเนินทางวินัยและต้องรับผิดชอบละเมิด	ระดับ มาก (\bar{x} = 3.99)	
1.3 บุคลากรขาดที่ปรึกษาที่เชี่ยวชาญในด้านการบังคับคดี	อันดับที่ 3 ระดับมาก (\bar{x} = 4.07)	-
1.3.1 ไม่มีที่ปรึกษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทั้งระดับปฏิบัติระดับหน่วยงาน ระดับภาค และระดับประเทศ	ระดับ มาก (\bar{x} = 4.04)	
1.3.2 ที่ปรึกษาในส่วนกลางทั้ง 3 สำนักให้คำปรึกษาไม่ชัดเจนทำให้ยากในการปฏิบัติงาน	ระดับ มาก (\bar{x} = 4.04)	
1.4 บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญในการบังคับคดี	-	อันดับที่ 1 ระดับมากที่สุด(\bar{x} = 4.21) ระดับมากที่สุด(\bar{x} = 4.30)
1.4.1 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความเชี่ยวชาญในการบังคับคดี		ระดับ มากที่สุด (\bar{x} = 4.25)
1.4.2 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ในด้านการสืบพยานและการติดตามหนี้		ระดับมาก (\bar{x} = 4.09)
1.4.3 การอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานบังคับคดีมีน้อย		

ตารางที่ 2 สาเหตุที่ทำให้การบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญาของสำนักงานศาลยุติธรรม
ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด (ต่อ)

ประเด็นสาเหตุที่พบมากที่สุด	กลุ่มที่ 1 (นิติกรผู้ปฏิบัติงานบังคับคดี ประจำศาลยุติธรรม)	กลุ่มที่ 2 (ผู้อำนวยการสำนักงาน บังคับคดีจังหวัด)
1.5 ปัญหาเกิดจากผู้บริหาร		อันดับที่ 2 ระดับ มาก (\bar{x} = 3.87)
1.5.1 ปริมาณงานบังคับคดีจำนวนมากเนื่องจาก สะสมมานานอัตราค่าจ้างที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับ ปริมาณงาน		ระดับ มาก (\bar{x} = 4.09)
1.5.2 ผู้อำนวยการขาดการกำกับ ดูแล ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่มอบหมาย ให้ปฏิบัติงานแทน		ระดับ มาก (\bar{x} = 3.91)
2. ด้านเงิน	ระดับมาก (\bar{x} = 3.67)	ระดับมาก (\bar{x} = 3.72)
2.1 การจ่ายค่าธรรมเนียมต่าง ๆ แก่หน่วยงาน ราชการมีความยุ่งยากในการปฏิบัติ	อันดับที่ 1 ระดับ มาก (\bar{x} = 3.92)	-
2.2 ไม่มีเงินเบี้ยเลี้ยงให้ผู้ปฏิบัติงานในกรณีต้อง ออกไปปฏิบัติหน้าที่นอกสำนักงาน	อันดับที่ 2 ระดับ มาก (\bar{x} = 3.90)	อันดับที่ 2 ระดับ มาก (\bar{x} = 3.70)
2.3 ขาดงบประมาณในการติดตามและสืบทรัพย์สิน	-	อันดับที่ 1 ระดับ มาก (\bar{x} = 3.80)
3. ด้านอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้	ระดับ มาก (\bar{x} = 3.64)	ระดับ มาก (\bar{x} = 3.67)
3.1 ฐานข้อมูลผู้ประกันที่เชื่อมโยงกันทั่วประเทศ ไม่เป็นปัจจุบัน	อันดับที่ 1 ระดับ มาก (\bar{x} = 4.17)	อันดับที่ 1 ระดับ มาก (\bar{x} = 4.06)
3.2 ขาดระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มี ประสิทธิภาพในการบังคับคดี	อันดับที่ 2 ระดับ มาก (\bar{x} = 4.08)	อันดับที่ 2 ระดับ มาก (\bar{x} = 3.59)
4. ด้านบริหารจัดการ	ระดับ มาก (\bar{x} = 3.94)	ระดับ มาก (\bar{x} = 3.76)
4.1 ผลิตทรัพย์สินที่วางประกัน	อันดับที่ 1 ระดับ มาก (\bar{x} = 4.17)	อันดับที่ 1 ระดับ มากที่สุด (\bar{x} = 4.55)
4.1.1 การใช้ตำแหน่งหรือบุคคลในการประกันมี ปัญหาในทางปฏิบัติมาก	ระดับ มากที่สุด (\bar{x} = 4.63)	ระดับ มากที่สุด (\bar{x} = 4.52)

ตารางที่ 2 สาเหตุที่ทำให้การบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญาของสำนักงานศาลยุติธรรม ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด (ต่อ)

ประเด็นสาเหตุที่พบมากที่สุด	กลุ่มที่ 1 (นิคมผู้ประกอบการบังคับคดี ประจำศาลยุติธรรม)	กลุ่มที่ 2 (ผู้อำนวยการสำนักงาน บังคับคดีจังหวัด)
4.1.2 ขาดการตรวจสอบหลักทรัพย์อย่างเป็นระบบ	ระดับ มาก (X = 3.72)	ระดับ มาก (X = 3.72)
4.2 ขาดหน่วยงานกลางในการให้คำปรึกษาแนะนำที่ชัดเจน	อันดับที่ 2 ระดับ มาก (X = 4.05)	อันดับที่ 3 ระดับ มาก (X = 3.89)
4.2.1 การขอคำปรึกษาเมื่อมีปัญหาในทางปฏิบัติ ไม่ได้รับคำแนะนำที่ชัดเจน	อันดับที่ 2 ระดับ มาก (X = 4.05)	อันดับที่ 3 ระดับ มาก (X = 3.89)
4.2.2 ขาดความชัดเจนในการให้คำปรึกษาจาก หน่วยงานกลางที่รับผิดชอบ	ระดับ มาก (X = 4.04)	-
4.3 ระบบงานและขั้นตอนไม่ชัดเจน	อันดับที่ 3 ระดับ มาก (X = 3.95)	-
4.3.1 การบังคับคดีทุกชั้นตอนต้องใช้เวลาผั่งใจ ละเอียด รอบคอบเป็นอย่างมาก	ระดับ มากที่สุด (X = 4.58)	-
4.3.2 ควรมีการจัดทำสรุปขั้นตอนดำเนินการบังคับ คดีให้สั้นและง่ายแก่การปฏิบัติงาน	ระดับ มากที่สุด (X = 4.55)	-
4.4 ขาดหน่วยงานที่เป็นเอกภาพ	อันดับที่ 4 ระดับ มาก (X = 3.92)	-
4.4.1 สำนักงานศาลยุติธรรมควรตั้งสำนักบังคับ คดีขึ้นมารับผิดชอบโดยตรง เนื่องจากงานบังคับคดีมี ความสำคัญและมีมูลค่าหลายพันล้านบาท	ระดับ มากที่สุด (X = 4.54)	-
4.4.2 สำนักงานศาลยุติธรรมต้องมอบหมายให้ หน่วยงานส่วนกลางหน่วยงานใดรับผิดชอบการบังคับ คดีโดยตรงเพียงหน่วยงานเดียว	ระดับมากที่สุด (X = 4.25)	-
4.5 ระบบการปล่อยตัวชั่วคราว	-	อันดับที่ 2 ระดับ มาก (X = 4.19)
4.5.1 ผู้ประกันขาดความรับผิดชอบและศาลไม่มี มาตรการในการดำเนินการกับผู้ประกันอย่างเป็นรูปธรรม	-	ระดับ มากที่สุด (X = 4.38)

ตารางที่ 2 สาเหตุที่ทำให้การบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญาของสำนักงานศาลยุติธรรมไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด (ต่อ)

ประเด็นสาเหตุที่พบมากที่สุด	กลุ่มที่ 1 (นิติกรผู้ปฏิบัติงานบังคับคดีประจำศาลยุติธรรม)	กลุ่มที่ 2 (ผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีจังหวัด)
4.5.2 กฎหมายไม่กำหนดความเป็นนิติกรในทรัพย์สินหลักประกันที่วางต่อศาล เพื่อสะดวกในการบังคับคดี	-	ระดับ มาก (x = 4.00)

จากตารางที่ 2 พบว่าสาเหตุสำคัญ 4 ประการ ที่ทำให้การบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญาของสำนักงานศาลยุติธรรมไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด คือ (1) สาเหตุด้านบุคลากรที่ขาดความเชี่ยวชาญและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (2) สาเหตุด้านงบประมาณ โดยเฉพาะในส่วนของงบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆ (3) สาเหตุด้านเครื่องมือช่วยในการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบังคับคดี และ (4) สาเหตุด้านกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการบังคับคดี

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า

1. สาเหตุที่มีผลกระทบต่อระบบหรือวิธีการในการบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญาของสำนักงานศาลยุติธรรมในมุมมองของผู้บริหาร ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สาเหตุที่ทำให้การบังคับคดีไม่เป็นไปตามที่กำหนดในมุมมองของผู้บริหาร

กลุ่มที่ 1 (ศาลยุติธรรม)	กลุ่มที่ 2 (กรมบังคับคดี)
1) ด้านหลักประกันไม่เข้าเงื่อนไข	1) เอกสารในการดำเนินการยื่นเรื่องขอบังคับคดีไม่พร้อม
2) ด้านการใช้ตำแหน่งเป็นหลักประกัน	2) กระบวนการ แนวปฏิบัติ วิธีคิด และขั้นตอนในการดำเนินการของสำนักงานศาลยุติธรรมและกรมบังคับคดี
3) ด้านประชาสัมพันธ์	ผู้ดำเนินการไม่ตรงกัน
4) ด้านหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบ	3) ขาดการประสานงานระหว่างสำนักงานศาลยุติธรรมและกรมบังคับคดี
5) ด้านผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานบังคับคดีน้อย	
6) ด้านบุคลากรมีไม่เพียงพอกับปริมาณงานบังคับคดีที่มีจำนวนมาก	

จากตารางที่ 3 พบว่าสาเหตุที่ทำให้การบังคับคดีไม่เป็นไปตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนดในมุมมองของผู้บริหาร กลุ่มศาลยุติธรรม มี 6 สาเหตุ และ กลุ่มกรมบังคับคดีมี 3 สาเหตุ

2.แนวทางหรือวิธีการที่มีความเหมาะสมในการบังคับคดี ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมในการบังคับคดี

รูปแบบหรือวิธีการที่เหมาะสมในการบังคับคดี	กลุ่มที่ 1 (ศาลยุติธรรม)	กลุ่มที่ 2 (กรมบังคับคดี)
1. รูปแบบหรือวิธีการให้สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้ดำเนินการ	ร้อยละ 72 ให้ "สำนักงานศาลยุติธรรม" เป็นหน่วยงานหลักในการบังคับคดี	เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ "สำนักงานศาลยุติธรรม" เป็นหน่วยงานหลักในการบังคับคดี
2. รูปแบบหรือวิธีการให้กรมบังคับคดีเป็นผู้ดำเนินการ	ร้อยละ 28 เห็นควรให้กรมบังคับคดีดำเนินการ	ไม่เห็นด้วย
3. รูปแบบหรือวิธีการให้พนักงานอัยการเป็นผู้ดำเนินการ	ไม่แสดงความเห็น	ไม่แสดงความเห็น
4. รูปแบบหรือวิธีการให้Outsourceเป็นผู้ดำเนินการ	ร้อยละ100 เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 2 กลุ่มได้มีความเห็นตรงกันให้สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการบังคับคดีต่อไป ส่วนการ Outsource ศาลยุติธรรมเห็นด้วยร้อยละ 100 แต่กรมบังคับคดีไม่เห็นด้วย

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลทั้งสองกลุ่มที่เป็นข้อค้นพบใหม่ในการวิจัยครั้งนี้

การปรับโครงสร้าง	กลุ่มที่ 1 (ศาลยุติธรรม)	กลุ่มที่ 2 (กรมบังคับคดี)
การปรับโครงสร้างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม	ท่านประธานศาลฎีกาได้ให้ความคิดเห็นว่าการกิจหลักของศาลยุติธรรม คือการพิจารณาพิพากษาคดี ส่วนงานบังคับคดีผู้ประกันเป็นงานรอง ซึ่งหน่วยงานที่มีลักษณะกึ่งบริหารกึ่งตุลาการ เช่น กรมบังคับคดี กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมราชทัณฑ์ คือต้องพึ่งพาคำสั่งศาลในการปฏิบัติงาน ที่ถูกต้องจะต้องมาขึ้นอยู่กับศาลยุติธรรม เพราะจะทำให้มีสายการบังคับบัญชาที่ให้คุณให้โทษได้เหมือนในอดีต ปัจจุบันเมื่อกรมบังคับคดีแยกออกไปจากศาลยุติธรรมไปขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหาร ศาลยุติธรรมจึงไม่มีอำนาจในการบังคับบัญชา ทำให้งานบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญาเป็นไปอย่างล่าช้าไม่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลเท่าที่ควร หากกรมบังคับคดีมาอยู่ในสังกัดศาลยุติธรรมจะทำให้การบังคับคดีผู้ประกันมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด	เห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะปรับโครงสร้างส่วนราชการในกระบวนการยุติธรรมตามที่ท่านประธานศาลฎีกาเสนอ

จากตารางที่ 5 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทั้ง 2 กลุ่ม ได้ให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ตรงกัน ในส่วนของการปรับโครงสร้างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม โดยให้หน่วยงานที่มีลักษณะการปฏิบัติงานกึ่งบริหารกึ่งตุลาการ ที่การปฏิบัติงานต้องอาศัยคำสั่งของศาลยุติธรรมในการดำเนินการ เช่น กรมบังคับคดี กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมราชทัณฑ์ ให้กลับมาอยู่ในสังกัดของศาลยุติธรรมเหมือนเช่นในอดีต เพื่อหน่วยงานดังกล่าวจะได้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

สรุปและอภิปรายผล

1. การศึกษาหาสาเหตุที่มีผลกระทบต่อระบบหรือวิธีการในการบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญาของสำนักงานศาลยุติธรรม

นับตั้งแต่สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักในการบังคับคดี ซึ่งเป็นผลมาจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547 เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2547 และมีผลใช้บังคับใน

วันที่ 24 ธันวาคม 2547 สำนักงานศาลยุติธรรมต้องดำเนินการบังคับคดีกับคดีที่ศาลมีคำสั่งปรับผู้ประกันตั้งแต่ปี 2547 ย้อนหลังลงไป 10 ปี และคดีที่เกิดขึ้นใหม่ตั้งแต่วันที่ 24 ธันวาคม 2547 เป็นต้นมา โดยผู้อำนวยการสำนัก/ผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาล ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ซึ่งมีคดีบังคับคดีค้างดำเนินการเป็นจำนวนมาก และจากการวิจัยพบว่า

1.1 สาเหตุด้านคน อันดับที่ 1 คือ บุคลากรขาดแรงจูงใจในการทำงาน อันดับที่ 2 คือ บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญในการบังคับคดี เนื่องจากเป็นภารกิจใหม่ที่เพิ่มขึ้น ขั้นตอน แนวทางปฏิบัติไม่ชัดเจนทำให้ผู้อำนวยการต้องรับภาระหนักมากในการดำเนินการบังคับคดีในฐานะเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ซึ่งผู้อำนวยการขาดความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านนี้ หากเกิดผิดพลาดจากการปฏิบัติงาน ต้องถูกสอบสวน ดำเนินการทางวินัยต้องชดใช้เงินค่าปรับแทนผู้ประกัน ทำให้ผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานบังคับคดีขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

1.2 สาเหตุด้านเงิน อันดับที่ 1 คือ การจ่ายค่าธรรมเนียมต่างๆ แก่หน่วยงานราชการมีความยุ่งยากในการปฏิบัติ และขาดงบประมาณในการติดตามและสืบทรัพย์ เนื่องจากกฎหมายมิได้ยกเว้นค่าธรรมเนียมต่างๆ ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรียกเก็บ เมื่อเจ้าหน้าที่ไปติดต่อก็คต้องชำระค่าธรรมเนียมต่างๆ ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการที่ยุ่งยาก ทำให้งานล่าช้า นอกจากนั้นงบประมาณในการติดตามและสืบทรัพย์มีไม่เพียงพอ อันดับที่ 2 ไม่มีเงินเบี้ยเลี้ยงให้ผู้ปฏิบัติงานในกรณีต้องออกไปปฏิบัติหน้าที่นอกสำนักงาน เช่น ออกไปติดตามและสืบทรัพย์ หรือนำเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไปปฏิบัติงานนอกสำนักงาน บางครั้งต้องเสี่ยงอันตราย ซึ่งอาจจะเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินและชีวิตได้ แต่ไม่มีเงินเบี้ยเลี้ยงหรือเงินตอบแทนการเสี่ยงภัยดังกล่าว ทำให้เกิดการขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

1.3 สาเหตุด้านอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ อันดับที่ 1 คือ ฐานข้อมูลผู้ประกันที่เชื่อมโยงกันทั่วประเทศไม่เป็นปัจจุบัน เนื่องจากฐานข้อมูลผู้ประกันมีความสำคัญในการดำเนินการในชั้นปล่อยชั่วคราว ซึ่งเป็นต้นน้ำของระบบการบังคับคดี หากฐานข้อมูลผู้ประกันครบถ้วนเป็นปัจจุบัน การพิจารณาในการปล่อย

ชั่วคราวของศาลยุติธรรมก็จะรัดกุมมากยิ่งขึ้น ทำให้การผัดผ่อนของผู้ประกันและศาลมีคำสั่งปรับผู้ประกันน้อยลง ทั้งจะได้เห็นภาพและประวัติของผู้ประกันได้อย่างชัดเจน

อันดับที่ 2 ขาดระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพในการบังคับคดี โปรแกรมที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการใช้ทั้งหมด

1.4 สาเหตุด้านบริหารจัดการ อันดับที่ 1 คือ หลักทรัพย์ที่วางประกันขาดความน่าเชื่อถือ ทำให้ยากแก่การบังคับคดี เช่น หลักทรัพย์ที่เป็นที่ดินไม่มีทางเข้าออกหรือที่เรียกว่า ที่ดินตาบอด และการใช้ตัวบุคคลหรือใช้ตำแหน่งมาเป็นประกันโดยไม่มี การวางหลักประกัน ทำให้ไม่สามารถบังคับคดีได้อย่างรวดเร็วและครบถ้วน ทำให้ยุ่งยากในการดำเนินการติดตามและสืบทรัพย์ อันดับที่ 2 ขาดหน่วยงานกลางในการให้คำปรึกษาแนะนำที่ชัดเจน โดยเมื่อเริ่มดำเนินการหน่วยงานกลางจำนวน 3 หน่วยงานรับผิดชอบ คือ สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม รับผิดชอบในเรื่องการจัดทำคู่มือและแนวทางปฏิบัติงาน สำนักบริหารทรัพย์ดิน รับผิดชอบในเรื่อง รายงานต่าง ๆ การติดต่อขอจำหน่ายหนี้สูญกับกระทรวงการคลัง สำนักพัฒนาระบบงาน รับผิดชอบในเรื่องการพัฒนาระบบงานบังคับคดี อันดับที่ 3 ระบบการปล่อยชั่วคราว เนื่องจากกฎหมายบัญญัติให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นลำดับต้น ศาลยุติธรรมต้องปฏิบัติงานในขั้นตอนการปล่อยชั่วคราวด้วยความรวดเร็ว ทำให้ขาดระบบการตรวจสอบหลักทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพไป

จากการวิจัยยังพบว่าสำนักงานศาลยุติธรรมให้ความสำคัญกับปัจจัยการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน และหลักการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ในระดับต่ำ โดยจะเห็นได้จากข้อมูลปัญหาและอุปสรรคจากการปฏิบัติงานหลักๆ เกิดจากปัจจัยการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน และการบริหารงานจะแตกต่างจากการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่จะต้องมีการวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดเป้าหมาย และการกำหนดกลยุทธ์ โดยพบว่าข้อมูลการขาดยุทธศาสตร์ในการบังคับคดีภาพรวม ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) แยกรายข้อ ขาดนโยบาย ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) ขาดการกำหนดกลยุทธ์และวางแผน ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) ขาดการกำหนดเป้าหมาย

ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$) และขาดการติดตามและประเมินผล ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57$) จึงเป็นเหตุให้ผลการบังคับคดีไม่ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

ดังนั้น สำนักงานศาลยุติธรรมจะต้องปรับปรุงการบริหารงาน โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน หลักการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ระบบบริหารผลงานประสบความสำเร็จ และการกำหนดให้งานบังคับคดีเป็นนโยบายสำคัญของสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งจะสอดคล้องกับหลักการบริหารปัจจัยพื้นฐาน 4 อย่าง คือ คน เงิน วัสดุ และการจัดการ ที่จะต้องบูรณาการปัจจัยดังกล่าวเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม นอกจากนี้สำนักงานศาลยุติธรรมจะต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงานโดยใช้ทฤษฎีวงจรพัฒนาคุณภาพของ Deming คือ P-D-C-A

- 1) P= Plan การวางแผน โดยจัดลำดับความสำคัญ เป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดงบประมาณที่จะใช้
- 2) D= Do การปฏิบัติ คือ การลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
- 3) C= Check คือ การประเมินการทำงานว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ เป็นการประเมินโครงสร้างที่รองรับ ประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน ประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 4) A= Action คือ เมื่อตรวจสอบประเมินแล้วพบว่ามีปัญหาหรือความบกพร่องส่วนไหน ก็ลงมือแก้ไข เพื่อให้การบังคับคดีผู้ประกันมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สอดคล้องกับหลักการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ที่จะต้องมีการวางแผน การกำหนด วัตถุประสงค์ การกำหนดเป้าหมาย การกำหนดกลยุทธ์ และการติดตาม และประเมินผล และสอดคล้องกับองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ระบบบริหารผลงาน ประสบความสำเร็จ ของประคัลภ์ บัณฑุพลังกูร (2553) คือ 1) Agreement 2) Measurement 3) Feedback 4) Positive Reinforcement 5) Dialog 6) Reward

สอดคล้องกับแนวคิดของ Harold Koontz (1964, p.4) ที่กล่าวว่า “การจัดการ คือ การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของ เป็นอุปกรณ์การจัดการนั้น”

สอดคล้องกับแนวคิดของ สมคิด บางโม (2540, หน้า 61) ที่กล่าวว่า “การจัดการ คือ ศิลปในการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ขององค์การและนอกองค์การ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ”

2. การศึกษาหาแนวทางหรือวิธีการที่มีความเหมาะสมในการบังคับคดีผู้ประกันในคดีอาญาของสำนักงานศาลยุติธรรม

จากการวิจัยพบว่า ศาลยุติธรรมยังคงเป็นหน่วยงานหลักในการบังคับคดี โดยมีกรมบังคับคดีและสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยงานสนับสนุน แต่เมื่อพิจารณาจุดอ่อนจุดแข็งของแนวทางหรือวิธีการทั้ง 4 แบบ โดยการศึกษาข้อมูลจากกฎหมายอำนาจหน้าที่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของหน่วยงาน แนวคิด ทฤษฎีบริหาร แล้ว เห็นว่ากรมบังคับคดีมีจุดแข็งมากและไม่มีจุดอ่อนในการบังคับคดี เพราะกรมบังคับคดีมีหน้าที่โดยตรงในการบังคับคดีและมีจุดแข็งที่สำคัญ คือ 1) บัญชีการบริหาร คือ คน เงิน อุปกรณ์ การจัดการ มีความพร้อมทุกอย่าง 2) มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ รองรับในการดำเนินการครบถ้วน 3) บุคลากรมีความเชี่ยวชาญด้านการบังคับคดีครอบคลุมทุกด้าน และ 4) มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการบังคับคดี ซึ่งถือว่ามีความพร้อมในการดำเนินการมากที่สุด ใน 4 รูปแบบดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นเห็นว่าการบังคับคดีควรเป็นภารกิจหลักของ “กรมบังคับคดี” โดยมีสำนักงานศาลยุติธรรมและสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยงานสนับสนุน และหากจะให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุดควรมีการปรับโครงสร้างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย โดยให้กรมบังคับคดีขึ้นอยู่กับศาลยุติธรรมเหมือนในอดีต ตามข้อมูลที่ค้นพบใหม่จากการวิจัยนี้

สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (Christopher Hood, 1991, p. 3) โดยการให้ความสำคัญกับ 1) การบริหารอย่างมืออาชีพ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติราชการที่ชัดเจน การกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม 3) การเชื่อมโยงผลสำเร็จของการปฏิบัติงานกับการจัดสรรทรัพยากรของภาครัฐและจัดให้มีระบบการให้รางวัลตอบแทน 4) การปรับปรุงโครงสร้างขององค์การและระบบการทำงานให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน 5) ส่งเสริมให้มีระบบแข่งขันในการจัดบริการสาธารณะ 6) การปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารให้ทันสมัยโดยการใช้เทคโนโลยี และเทคนิคการบริหารงานของภาคเอกชน 7) ส่งเสริมวินัยทางการเงินการคลัง

สอดคล้องกับการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management: RBM) (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2543, หน้า 146) โดยมีการเน้นการวางแผน

การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกลยุทธ์การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารในแต่ละระดับขององค์การต้องยอมรับและคำนึงถึงผลงาน การจัดวางระบบการตรวจสอบผลงานและการให้รางวัลตอบแทน

สอดคล้องกับแนวคิด โปสคอร็บ (POSDCoRB) ของ Luther Gulick และ Lyndall Urwick (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2549) ประกอบด้วยขั้นตอนการบริหาร 7 ประการ ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การบริหารงานบุคคล (Staffing) 4) การอำนวยการ (Directing) 5) การประสานงาน (Coordinating) 6) การรายงาน (Reporting) และ 7) การงบประมาณ (Budgeting)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.สำนักงานศาลยุติธรรมควรกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ในการบังคับคดีให้ชัดเจน

2.สำนักงานศาลยุติธรรมควรกำหนดนโยบายในการประสานงานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่ปฏิบัติงานบังคับคดีให้เป็นรูปธรรม

3.สำนักงานศาลยุติธรรมควรดำเนินการตั้งคณะทำงานพิจารณาการจัดทำระบบการปล่อยชั่วคราว โดยการศึกษาระบบการปล่อยชั่วคราวของประเทศต่าง ๆ ทั้งเอเชีย ยุโรป และสหรัฐอเมริกา เพื่อสรุปนำข้อดีของประเทศต่าง ๆ มาจัดทำระบบการปล่อยชั่วคราวของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะด้านโครงสร้างองค์กร

สำนักงานศาลยุติธรรมควรเสนอกฎหมายปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานในสังกัดศาลยุติธรรม เพื่อนำหน่วยงานที่มีลักษณะกึ่งบริหารกึ่งตุลาการ คือ กรมบังคับคดี กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมราชทัณฑ์ ให้กลับมาอยู่ในสังกัดศาลยุติธรรมเหมือนในอดีต เพื่อที่จะทำให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานดังกล่าวเป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงส่งมากกว่าในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1.สำนักงานศาลยุติธรรม ควรจัดสรรอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน บังคับคดีให้เพียงพอกับปริมาณงาน และกำชับผู้บริหารศาลยุติธรรมที่มีการดำเนินคดี อาญาให้ความสำคัญกับงานบังคับคดีอย่างจริงจัง

2.สำนักงานศาลยุติธรรม ควรตั้งคณะทำงานประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดี เช่น กรมบังคับคดี ธนาคารต่าง ๆ เพื่อความกำหนดแนวทาง ปฏิบัติ วิธีการและขั้นตอนที่ชัดเจน และร่วมกันหาทางออกเมื่อมีปัญหาในการบังคับคดี เกิดขึ้น

3.สำนักงานศาลยุติธรรม ควรจัดอบรม สัมมนา เพื่อให้ความรู้ และสร้างความ เชี่ยวชาญให้แก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงานบังคับคดี อย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการบังคับคดี ตลอดจนรูปแบบการบังคับคดีที่เหมาะสมของประเทศไทย เท่านั้น ซึ่งทำให้ทราบข้อมูล เฉพาะในเรื่องปัญหาและอุปสรรค และรูปแบบในการบังคับคดีเท่านั้น

2.ในการวิจัยครั้งต่อไป เห็นควรมีการวิจัยในเรื่อง ระบบการปล่อยชั่วคราว ของประเทศไทย เพื่อให้ทราบข้อดีข้อเสียของระบบการปล่อยชั่วคราว ซึ่งเป็นต้นน้ำของ การบังคับคดี

เอกสารอ้างอิง

ทศพร ศิริสัมพันธ์.(2543). การบริหารผลการดำเนินงาน (Performance management) รวมบทความวิชาการ 100 ปี รัฐประศาสนศาสตร์ไทย. กรุงเทพฯ: ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญศรี พรหมมาพันธุ์.(2552).การวิจัยทางด้าน นิเทศศาสตร์.นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

ประสงค์ภ ์ ป็ณ ท พ ล ัง กู ร . (2 5 5 3) . Think people consulting. เข้าถึงได้จาก
<http://sub.led.go.th/led/index.php/about-led-4.html>

**พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
อาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547, (2547, 23 ธันวาคม).**
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 121 ตอนพิเศษ 79 ก. หน้า 15-16

**พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ ปี 2553. (2553,
7 ธันวาคม).**ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 127 ตอนที่ 75 ก.
หน้า 42-43

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี 2560. (2550, 6 เมษายน).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 8, 9, และ 55
วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (2549). **การพัฒนาเมืองและชนบทประยุกต์.** กรุงเทพฯ:
ฟอร์เฟซ.

สมคิด บางโม. (2540). **องค์การและการจัดการ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์
สำนักกิจการคดี. (2561). **จัดส่งข้อมูลสถิติบังคับคดีผู้ประกัน.** หนังสือที่ ศย 024
(ส)/645 ลงวันที่ 16 พฤษภาคม 2561

Christopher Hood. (1991). **A Public Management for All Seasons?. Public
Administration, p.69, 3-19.**

Harold D.Koontz, **Principles of Management:** (New York: McGraw-Hill
Kogakusha, 1964), P.4

Kankrao Group. (ม .ป .ป .). **กระบวนการทำงาน .** เข้าถึงได้จาก
<http://sites.google.com/site/kankraogroup/krabwnkar-kar-thangan>